

Pe la mijlocul deceniului IX al secolului trecut, Daniil Harms este omologat (de istoria literară, firește) drept unul din cei mai importanți scriitori ruși din perioada anilor 1920-1930, în esență – unul din cutezătorii care au înfruntat agresivă extindere potopitoare prin impunere a realismului socialist, în răspăr cu acesta creând opere de o stranie și incitantă originalitate.

S-a născut la Sankt-Petersburg. Tatăl său fusese ofițer de marină, în 1883 fiind întemnițat pentru participare la acțiunile de teroare ale narodnicistilor.

D. Harms a studiat într-o școală germană pentru copiii din familii privilegiate, unde însușește temeinic limbile în

care au scris Shakespeare și Goethe. Mai apoi, fiind exmatriculat dintr-o școală tehnică, din 1924 se dedică exclusiv literaturii, susținut de A. Tufanov (1877-1941) care era un adept și continuator fidel al lui V. Hlebnikov. În martie 1925, Tufanov întemeiază „Ordinul transraționalistilor”, în nucleul constitutiv al căruia se află și D. Harms, care își ia titlul de „Vizir al transraționalului”. În perioada sa de debut, semnează versuri pentru copii, piese agitatorice, printre care și transcrierea „actualizată” a „Revizorului” lui Gogol. Din 1927 este membru al „Asociației scriitorilor pentru copii”, până în 1941 colaborând la o serie de reviste pentru cei mici, printre

care „Ioj” (Ariciul), „Cij” (Scatiul), „Strekoza” (Greiersul), în acest răstimp publicând circa 20 de cărți. În anul 1921, justițiarul ziar „Pravda” îl critică dur, după aceasta Harms văzându-se nevoit să recurgă la o serie de pseudonime. Însă peste un an, revista „Smena” (Schimbul) îi califică opera drept cea „a unui dușman de clasă”, invecțiva constituind, de fapt, prologul arestării sale, lucru ce se întâmplă spre sfârșitul anului 1931, când Harms e acuzat de „activitate subversivă, contra-revoluționară”. Peste un an, izbuteste să revină în Leningrad. De aici încolo, opera sa înregistrează metamorfoze spectaculoase. Locul eroului liric abil,

întreprinzător, vizionar și magician îl ia un narator-observator de o naivitate intenționată, nepărtinitor până la cinism cu ceea ce vede și pune în balanța obiectivității sau, deopotrivă, în cea a subiectivității. Fantasticul și grotescul existențial din societatea comunistă deformatoare de personalitate relevă o cruntă și ilariant-bizară absurditate a „realității neatrăgătoare”, ostile și degradante.

În august 1941 Daniil Harms este arestat pentru „opinii defetiste”.

Răpus de inaniție, moare la 2 februarie 1942 în una din închisorile Leningradului.

Aerostatul

Pentru ca balonul să se-așeze lângă Kremlin pregătitu-s-a o poiană rotundă rotundă cap-picoare, iar jur-împrejur e întuneric. O, noapte a balenelor!

(1928)

Când deștept și nepărtinitor în casa mea de om retras de lume cu mâinele-mi nebune-apuc musca de-o aripă nimeni nu e-n stare-a mă-nțelege. Natură iartă-mi fapta și-mi mai iartă dorințele mereu nevinovate iartă-mi ignoranța.

Buturugă haide scrie compunând buchii o mie.

(1929)

Nu acum

Asta este Asta.
Aia este Aia.
Asta nu e Asta.
Celelalte sau sunt Asta sau nu sunt Asta.
Toate sau sunt Aia sau nu sunt Aia.
Ce nu e nici Asta, nici Aia, nu e nici Asta și nici Aia.
Ce e aia și asta – e și Sie Însuși.
Ce e Sie Însuși, poate fi aia și nu poate fi asta sau asta și nu aia.

Asta se trecu-n asta, iar aia trecu în aia
Și noi nu mai avem de unde ieși și unde veni.
Asta trecu în asta. Noi ne intersăm: unde?
Ni se fredonează: aici.
Asta ieși din aici. Ce e asta? Asta-i Aia.
Asta e aia.
Aia e asta.
Aici trecu în asta, asta trecu în aia, iar aia trecu-n aici.
Noi priveam, dar nu vedeam.
Iar colo stătea asta și aia.
Acolo, nu aici.
Însă acum acolo și asta și aia.
Însă acum și aici asta și aia.
Noi tânjim și gândim și suferim.
Unde-i acum?

Acum e aici, iar acum acolo, iar acum aici,
iar aici e-acolo.

Asta fu aia.
Aici fu acolo.
Asta, aia, acolo, fiind, Eu, Noi, Dumnezeu.

(1930)

Din trei părți compus e omul,
din trei părți,
din trei părți,
hău lea lea
drium drium tu tu,
omul e din părți vreo trei.

Barbă, ochi și cincisprezece mâini,
și cincisprezece mâini,
și cincisprezece mâini,
hău lea lea
drium drium tu tu,
cincisprezece mâini și-o coastă.

Dar de fapt nu mâini, zic, cincispe,
Cincispe mâini,
Cincispe mâini,
Hău lea lea
Drium drium tu tu,
Cincispe mâini, însă nu mâini.

(1930?)

Pe ospete

La casă nouă șoarecele mă invită
La un ceai mă invită.
Mult timp nu putusei să intru
Dar, în fine, cu greu mă găvozdii în casă
Iar acumă v-aș ruga să-mi spuneți:
De ce și pentru ce anume
Nu mai există casă și nici ceai,
În genere – nimica nu mai e!

Un tigru în stradă

Mă tot gândii vreme-ndelungă, de unde să se ia un tigru pe strada noastră. Gândii, gândii, gândii, gândii, gândii, gândii, gândii... Între timp prinse-a bate vântul și eu uitatu-mi-am gândul. Până la urmă, așa și nu știu de unde se luase tigrul în stradă.

Elizaveta se juca cu focul

Elizaveta se juca cu focul,
Elizaveta se juca cu focul,
trecându-l, petrecându-l peste spate.
Piotr Palăci privea cu-ncântare în jur,
Piotr Palăci privea cu-ncântare în jur
respirând din greu,
respirând din greu
și de inimă cu mâna ținându-se.

(1933)

Nu mai rupe scara între dinți.
Focosul cal stă, iată, sub cel brad.
Doar un minut durează jubilaria
Și oaspeții din nou sus, la balcon, se-arată.

Îndelung mă tot gândii la vulturi
și înțeleș-am multe:
vulturii se află sus, în nori, așa,
fără să fi atins în zbor pe cineva.
Înțeleșei că vulturii trăiesc pe steiuri și în munți
și sunt prieteni cu duhurile apei.
Eu îndelung gândii la vulturi,
dar, se pare, i-am cam confundat
cu muștele.

(1939)

Monostih

Plânge sacadat mașina de tocat.

Visările nu te-ar nenoroci

Visările nu te-ar nenoroci.
Interesul pentru-o viață aspră
Se vor risipi ca fumul. În același timp
Sorul cerurilor nu va veni,
Veștetiți-se-vor râvne și patimi,
Junețea gândurilor arzătoare
Se va călători... Hai, lasă!
Lasă, bunul meu amic, visarea,
De moarte mintea-ți liberează.

(1937)

Prezentare și traducere de
Leo BUTNARU

Apare cu sprijinul
Ministerului Culturii
și Cultelor

Inițiator al seriei noi: Radu CÂRNECI
Redactor-șef: Carmen MIHALACHE
Ștefan RADU (secretar general de redacție), Sergiu ADAM, Adrian JICU, Marius MANTA, Florin RADU (grafică și tehnoredactare)
Contabilitate: Anișoara TOMA Culegere text: Niculina MOISĂ

• Revistă editată de Consiliul Județean Bacău • Redacția: str. Caișilor nr. 7 • tel/fax: 0234-512497 • e-mail: ateneu@easynet.ro •
• Manuscrisele reținute se publică în ordinea necesităților redacționale. Materialele nepublicate nu se restituie. Tipărit la SC Anamir Trading SRL Bacău, str. Mioriței 27 • Tiraj: 800 buc •
• Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET. Poziția în Catalogul Presei Interne: 4009 • ISSN 1221-5813 • Comandă de stat •

